

DOI: 10.18372/2307-9061.77.20792

УДК 347.73:351.712:339.138(045)

І. В. Поліщук,

старший викладач

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3518-7106>

Д. В. Стешенко,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНТРОЛЮ ТА МОНІТОРИНГУ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: inna.polishchuk@npp.kai.edu.ua, 6884394@stud.kai.edu.ua

*Метою статті є дослідження та аналіз основних проблем сучасного стану правового регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель, а також розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правових механізмів контролю та моніторингу, здатних оперативно реагувати на порушення у цій сфері задля прозорого, ефективного та раціонального використання бюджетних коштів. **Методологічну основу дослідження** склали загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання явищ та процесів, зокрема аналізу, синтезу, дедукції, системно-структурний, логіко-правовий і порівняльно-правовий методи, що дозволило всебічно проаналізувати правове регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель, виявити проблеми правозастосування та напрямки його вдосконалення. **Результати:** визначено, що правове регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель свідчить про наявність низки прогалин та колізій його нормативно-правових актів, почасти їх фрагментарність та невідповідність сучасним викликам, що негативно впливає на правозастосовну практику та результативність контрольних заходів у цій сфері. Доведено необхідність чіткого розмежування функцій та повноважень органів контролю, удосконалення механізмів контролю та моніторингу, розширення використання цифрових інструментів аналізу закупівель. Визначено напрями гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами у сфері публічних закупівель. **Обговорення:** встановлено, що чинна модель правового регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель не повною мірою забезпечує досягнення їх основної мети – запобігання порушенням і ефективне використання державних коштів; правозастосовна практика підтверджує, що акцент у контрольній діяльності все ще зміщений у бік реагування на порушення, а не на їх попередження, тому залишається потреба в доцільності посилення превентивної функції моніторингу, а також подальшого удосконалення законодавства у цій сфері, яке має бути спрямовано на створення конкурентоспроможної національної моделі, заснованої на оновлених механізмах всіх видів контролю та моніторингу закупівель в Україні, і наближеної до стандартів ЄС.*

Ключові слова: державне регулювання; публічні закупівелі; контроль; моніторинг закупівель; державні кошти; закупівельний процес; добросовісна конкуренція.

Постановка проблеми та її актуальність. часного соціально-економічного розвитку Публічні закупівелі є важливою складовою су- України. Їх розглядають, насамперед, як «ін-

струмент забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, стимулювання конкуренції та запобігання корупції» [9, с. 396]. Разом з тим, публічні закупівлі сприяють забезпеченню реалізації соціально-економічної політики держави, задовольняючи потреби у товарах, роботах і послугах, «одночасно стимулюючи розвиток бізнес-середовища» [7, с. 124] та підтримку прозорості державних витрат. В більш широкому розумінні публічні закупівлі розглядають як «комплексну систему, яка інтегрує різні процеси, механізми та цифрові інструменти для підтримки прозорості, ефективності та відкритості закупівельних процедур» [2, с. 7]. Для забезпечення їх належного та прозорого впровадження на практиці, запобігання проявам корупції у цій сфері, чинним законодавством передбачено здійснення державного регулювання, зокрема через механізми контролю та моніторингу процедур публічних закупівель. Застосування дієвих механізмів контролю та моніторингу спрямовано на мінімізацію ризиків неефективного використання державних коштів, «підвищення якості планування й виконання закупівель, а також посилення відповідальності за порушення у цій сфері» [4, с. 40]. Проте, практичне впровадження цих механізмів часто супроводжується низкою проблем, які пов'язують, зокрема, з недосконалістю правового регулювання у зазначеній сфері, що призводить до порушень процедур контролю та моніторингу, недостатньої їх узгодженості із заходами юридичної відповідальності, а також обмеження ефективності контрольних механізмів.

Питання удосконалення законодавства про публічні закупівлі набуває особливої актуальності в умовах сучасних викликів соціально-економічного розвитку України з урахуванням воєнного стану, євроінтеграційного курсу та міжнародних зобов'язань України, що своєю чергою «вимагає більш гнучких і прозорих підходів до здійснення закупівель та їх контролю» [14], та «обумовлює необхідність удосконалення правового забезпечення контролю та моніторингу як ключової передумови підвищення законності та результативності всієї системи публічних закупівель» [7, с. 126]. Також в кон-

тексті гармонізації національного законодавства з правом ЄС особливої уваги набуває потреба в удосконаленні саме правових інструментів контролю та моніторингу, спрямованих на запобігання зловживанням, підвищення правової визначеності та ефективності правозастосування у сфері публічних закупівель.

Таким чином актуальність дослідження зумовлюється наявністю комплексу проблем у правовому регулюванні контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель на сучасному етапі розвитку нашої держави. Адже недосконалість нормативної бази, фрагментарність та колізійність нормативно-правових актів, дублювання функцій органів контролю та обмежена результативність механізмів реагування на порушення негативно впливають на досягнення цілей публічних закупівель. У зв'язку з цим дана проблематика набуває нового теоретичного і практичного значення та потреби дослідження і вироблення нових концептуальних підходів до модернізації правового регулювання контролю і моніторингу у сфері публічних закупівель.

Метою дослідження є аналіз основних проблем сучасного стану правового регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель, а також розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правових механізмів контролю та моніторингу, здатних оперативно реагувати на порушення задля прозорого, ефективного та раціонального використання бюджетних коштів.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Аналіз наукових досліджень проблем удосконалення правового регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель підтверджує постійний інтерес різних вчених та практиків до цієї тематики, проте більшість їх досліджень характеризується комплексним підходом до аналізу як нормативної бази, так і практики її застосування. Так, І. Андрущенко, О. Ващенко, Б. Гамалюк, В. Голубева, А. Гончар, Ю. Коверко, Т. Левкун, А. Наливайко, Ю. Пивовар, Т. Швидка та інші зосереджують увагу на виявленні прогалин і колізій у законодавстві про публічні закупівлі в цілому та в частині їх контролю і моніторингу, зокрема, обґрунтовують його гармонізацію з правом ЄС. Проблематику

правової природи та процедур контролю та моніторингу публічних закупівель детально аналізують О. Верховодов, М. Дубініна, Н. Заєць, В. Карпова, К. Кошкіна, В. Кривошея, М. Письменна та інші вчені. Окремі проблеми нормативно-правового забезпечення контролю у сфері публічних закупівель розглядають І. Клименко, О. Кожушко, Ю. Лядова, С. Маркіна, В. Магалова, В. Малолітнева, К. Токарева, які підкреслюють значення принципів, визначених національним та європейським законодавством. Адміністративно-правові засади державного контролю аналізуються переважною більшістю у працях С. Баранова, А. Денисової, О. Сухорукова, І. Чумаченко, О. Шульги, проблеми вдосконалення правового забезпечення ІТ-закупівель досліджуються в працях П. Дегтярьова, Л. Лахтіонова, С. Павлюк, А. Юлдашової.

Попри вагомий внесок зазначених авторів та їх напрацювань у формування теоретичних і методологічних основ вивчення проблематики контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель, вони залишають багато відкритих питань і для подальших досліджень цієї тематики з урахуванням реалій сучасності та потреб правозастосовної практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах прискорення глобалізаційних та інтеграційних процесів сфера публічних закупівель в Україні потребує швидкої адаптації до нових реалій, оскільки саме через цю сферу здійснюється значна частина видатків державного та місцевого бюджетів, що, в свою чергу зумовлює підвищення ролі правового забезпечення контролю та моніторингу закупівель, які є базовими інструментами для забезпечення ефективного та прозорого використання державних коштів. Застосування інституту контролю та моніторингу в системі публічних закупівель сприяє розвитку добросовісної конкуренції, підвищенню ефективності державного управління та запобіганню проявам корупції у цій сфері.

Правове регулювання контролю та моніторингу публічних закупівель в Україні сформовано насамперед на основі Закону України «Про публічні закупівлі» [14], а також низки підзаконних нормативних актів, які визначають ор-

гани державного контролю, їх повноваження, порядок здійснення контролю та моніторингу, механізми реагування на виявленні порушення та юридичні наслідки їх допущення, тощо. Разом з тим, на думку О. Духневич, «чинна модель правового регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель характеризується наявністю низки проблем, зокрема, нечіткістю окремих процедурних положень, ...недостатньою узгодженістю контролюючих повноважень різних органів, а також обмеженою ефективністю механізмів реагування на виявленні порушення» [4, с. 43-44].

На нашу думку, для розуміння та аналізу проблем правового регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель потрібно насамперед звернутися до понять контролю та моніторингу, які є теоретичними засадами для визначення їх правової природи, єдності правозастосування, формування критеріїв ефективності та обґрунтування напрямів удосконалення законодавства у зазначеній сфері.

У науковій літературі існують різні підходи до трактування сутності поняття і контролю, і моніторингу. Так деякі вчені (Л. Дікань, О. Кожушко, Ю. Лядова та ін.) розглядають контроль «у двох аспектах: як функцію управління та як економічну категорію» [3, с. 11], зазначаючи, що «контроль як функція управління відображає більш прикладний аспект, тоді, коли контроль як економічна категорія має виключно теоретичне значення» [3, с. 11]. Л. Наливайко та О. Савченко зазначають, що термін «контроль» можна розглядати «як систему спостереження і перевірки процесу функціонування та фактичного стану підконтрольного об'єкта для оцінки обґрунтованості й ефективності прийняття суб'єктом рішень і результатів їх виконання, виявлення відхилень від вимог, сформульованих у цих рішеннях, усунення негативних наслідків їх виконання» [11, с. 12]. Контроль безпосередньо у сфері публічних закупівель визначається рядом вчених (Ф. Бутинець, О. Лаговська, Т. Остапчук) як «систематичне спостереження за розпорядником державних коштів у процесі придбання ним товарів, робіт, послуг належної якості, необхідної кількості, у потріб-

ний час, за прийнятною ціною у відповідного постачальника за державні кошти з метою забезпечення добросовісної конкуренції серед учасників, відкритості та прозорості на усіх стадіях закупівлі, а також об'єктивної та неупередженої оцінки конкурсних пропозицій» [1, с. 8-9]. Досліджуючи поняття контролю у сфері публічних закупівель, О. Шукін визначає його як «сукупність здійснюваних органами державної влади організаційно-правових заходів, спрямованих на замовників та учасників державних закупівель до виконання правил і дотримання норм законодавства у сфері державних закупівель, що має за мету забезпечити створення конкурентного середовища, запобігти проявам корупції, розвинути добросовісну конкуренцію та забезпечити раціональне та ефективне використання державних коштів» [15, с. 110]. На нашу думку, дане визначення досить вдало характеризує сутність контролю як систематичного спостереження за об'єктом контролю та процедурами публічних закупівель, та може бути взято за основу для його закріплення на законодавчому рівні.

М. Письменна, досліджуючи механізми та ключові напрямки контролю у сфері публічних закупівель, зазначає, що для «поглиблення теоретичних засад контролю необхідним є дослідження контролю визначених міжнародними нормами основних принципів у сфері держзакупівель, ...які акцентують увагу на таких невід'ємних умовах здійснення держзакупівель, які б забезпечували належну ефективність використання державних коштів відповідно до правової основи кожної країни» [12, с. 176]. Ці принципи – прозорості, конкурентності, ефективності, пропорційності, рівності, економії, тощо, закріплені і у ст.5 Закону України «Про публічні закупівлі» [14]. М. Заєць у своїх дослідженнях щодо контролю процедур публічних закупівель зазначає, що «ключовим завданням контролю незалежно від організації проведення закупівель, є його спрямованість на дотримання принципів закупівель» [5, с. 6]. В Україні ці принципи, на думку Т. Мостової, є «важелем державного регулювання через закріплення основних правил і вимог до закупівельного процесу, бо принципи є основою, дотримання по-

ложень якої є запорукою ефективного здійснення публічних закупівель» [10, с. 12]. М. Письменна вважає, що ці принципи також «слід використовувати в якості методологічної основи в ході контрольних процедур державних закупівель» [12, с. 178], що має знайти відображення у відповідних правових актах, забезпечити єдність підходів та сприяти підвищенню об'єктивності і обґрунтованості рішень контролюючих органів, захисту прав учасників закупівель.

Якщо розглядати контроль за ознакою періодичності, з якою він проводиться, то його можна поділити на попередній, поточний і наступний. Одним із видів поточного контролю є моніторинг закупівель, поняття якого закріплено Законом України «Про публічні закупівлі». Відповідно до пп.11 п.1 ст.1 якого «моніторинг закупівель – це аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях процедури закупівлі шляхом систематичного спостереження та аналізу інформації за допомогою електронної системи закупівель» [14]. Якщо розглядати правову природу моніторингу публічних закупівель, то слід відмітити, що вона поєднує в собі елементи і фінансового, і адміністративного, і інформаційного контролю з використанням електронної системи закупівель, що, на думку І. Клименко, С. Маркіної, «відповідає сучасним тенденціям розвитку публічного управління та європейським стандартам у сфері управління публічними фінансами, сприяючи підвищенню відкритості та підзвітності закупівельних процедур» [7, с. 125]. Так, одним з ефективних інструментів моніторингу закупівель в Україні є модуль аналітики VI-Prozorro, який підтримується громадською організацією Transparency International Ukraine. Цей модуль є доступним для всіх зацікавлених осіб, зокрема громадських організацій, бізнес-структур, університетів, урядових установ та громадян, які бажають відстежувати й аналізувати процеси закупівель, «Завдяки чому зростає прозорість закупівель, ...та уможливується їх незалежний аналіз та моніторинг» [2, с. 10]. Проте, з огляду на євроінтеграцію України, необхідною є подальша модернізація національної системи елек-

тронних закупівель, яка має враховувати європейські стандарти та відповідати національним умовам. На сьогодні «процес закупівель реалізується через електронну систему лише до етапу присудження контракту та звіту про проведення процедури. Однак такі етапи як електронне інвойсування, оплата (транзакція) та архівування наразі не охоплені національною моделлю» [2, с. 47], на відміну від європейської, що унеможливує здійснення контролю та моніторингу всіх етапів закупівель в Україні. Одна з проблем – це відсутність закріплення на законодавчому рівні єдиних вимог до стандартизації IT-продуктів у цій сфері, уніфікації їх використання, що призводить до розбіжностей та непослідовності в роботі державних органів. Потребою є також необхідність правового забезпечення новітніх напрямків «застосування BIM-технологій при організації процедур публічних закупівель з метою попереднього контролю їх результативності» [5, с. 13]. Адже такі технології, на думку Н. Заєць, «дозволяють не тільки розраховувати точну собівартість предмету закупівлі для визначення очікуваної вартості, але й створити 3D модель предмету закупівлі, що дає можливість встановлювати та контролювати елементи собівартості та попереджати можливість надлишкового витрачання коштів» [5, с. 13].

Відповідно до с. 5 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель здійснюється Державною аудиторською службою України шляхом проведення моніторингу закупівель у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі» [13]. Також відповідальність за здійснення контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель «розподілена і між іншими органами державної влади залежно від їхньої компетенції та законодавчих підстав» [8, с. 274], серед яких Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України, Державна казначейська служба України, правоохоронні органи, банки. Проблемними питаннями в діяльності таких органів щодо контролю у сфері публічних за-

купівель є, на думку С. Яременка, «відсутність чіткого механізму взаємодії ...у протидії правопорушенням, в тому числі їх корупційним проявам» [16], а також почасті дублювання функцій цих органів. Тому необхідним вбачається прийняття єдиного законодавчого акту, який би чітко визначав та розмежував завдання, функції та повноваження таких органів контролю у даній сфері.

Слід зауважити, що ст. ст. 7 та 8 Закону України «Про публічні закупівлі» [14] передбачений такий вид контролю у сфері закупівель як громадський контроль, який «забезпечується через вільний доступ до всієї інформації про публічні закупівлі, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону, зокрема шляхом аналізу і моніторингу інформації, розміщеної в електронній системі закупівель» [6, с. 7]. Проте на заваді його ефективного здійснення стоїть низка проблем нормативно-правового регулювання, а саме: чіткого визначення його суб'єктів, форм, основних засад здійснення, правових підстав та юридичних наслідків його проведення, що потребує прийняття нових та вдосконалення існуючих нормативно-правових актів в системі громадського та інших видів контролю у сфері публічних закупівель.

Висновки. Проведений аналіз основних проблем правового регулювання контролю та моніторингу у сфері публічних закупівель свідчить про наявність низки прогалин та колізій його нормативно-правових актів, почасті їх фрагментарність та невідповідність сучасним викликам, що негативно впливає на правозастосовну практику та результативність контрольних заходів у цій сфері.

Доведено, що відсутність чіткого нормативного визначення поняття контролю, розмежування процедур контролю та моніторингу, а також функцій та повноважень контрольних органів призводить до зниження превентивної ролі контролю та моніторингу, а також ефективності та результативності всієї системи публічних закупівель.

За результатами дослідження обґрунтовано необхідність удосконалення правового регулювання контролю та моніторингу шляхом нормативного закріплення єдиних підходів до проце-

дур їх здійснення, чіткого розмежування функцій і повноважень контрольних органів, розширення використання цифрових інструментів аналізу закупівель. Вбачаємо, що удосконалення законодавства у цій сфері має бути спрямовано на створення конкурентоспроможної національної моделі, заснованої на оновлених механізмах всіх видів контролю та моніторингу закупівель в Україні, і наближеної до стандартів ЄС.

Література

1. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навчальний посібник / Бутинець Ф.Ф., Остапчук Т.П., Лаговська О.В.; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2004. 448 с.
2. Дегтярьов П., Лахтіонова Л., Павлюк С., Юлдашова А. Проблеми здійснення ІТ-закупівель. Дослідження Центру вдосконалення закупівель Київської школи економіки. Грудень 2024. URL: <https://cep.kse.ua/article/IT-procurement-challenges.pdf>
3. Дікань Л.В., Кожушко О.В., Лядова Ю.О. та ін. Контроль у бюджетних установах: теорія та практика: монографія / за заг. ред. к.е.н., професора Л.В. Дікань. Харків: ХНЕУ, 2016. 332 с.
4. Духневич О.В. Особливості проведення контролю за здійсненням публічних закупівель. *Ефективність державного управління*. 2023. № 4(73). С. 40–45. URL: <https://doi.org/10.36930/507306>
5. Засць Н.М. Аналіз та контроль процедур закупівель за державні кошти: автореф. дис. ... д-ра наук; спец. 08.00.09 Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Одеса. 2018. 43 с. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/Avtoreferat_PismennaM.S.pdf
6. Карлова В.В., Оболенський О.Ю. Громадський контроль у системі публічних закупівель: теоретико-прикладні аспекти. *Економіка та підприємництво*: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана; [редкол.: І.М. Рєпіна (голов. ред.) та ін.]. Київ: КНЕУ, 2022. Вип. 49. С. 5–18.
7. Клименко І.В., Маркіна С.С. Сутність та значення публічних закупівель. *Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конференції, (27 лист. 2024 р., м. Полтава). Полтава, 2024. С. 124-126.
8. Кожухівський О.В. Фінансовий контроль у сфері публічних закупівель: основні види та методи. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 8(278). С. 270-276.
9. Левкун Т.В., Гамалюк Б.М. Проблемні аспекти реалізації публічних закупівель в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 5(35). С. 394-405.
10. Мостова Т.Ф. Публічні закупівлі у світлі європейської інтеграції України: кваліфікаційна робота ... магістра: 281 Публічне управління та адміністрування. Полтава, 2025. 136 с.
11. Наливайко Л.Р., Савченко О.В. Теоретико-правові засади громадського контролю за діяльністю органів державної влади: монографія. Київ: Хай-Тек Прес, 2017. 276 с.
12. Письменна М.К. Контроль дотримання принципів державних закупівель. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Економіка і менеджмент*. 2016. Вип. 22. С. 176-179.
13. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січ. 1993 р. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
14. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 груд. 2015 р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
15. Щукін О.М. Контроль у сфері державних закупівель. *Митна справа*. 2014. № 4(2). С. 104-111. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_4\(2\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_4(2)_20).
16. Яременко С. Державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері державних/публічних закупівель. DOZORRO. URL: <https://dozorro.org/derzhkontrol>

References

1. Bukhhalterskyu oblik u byudzhetykh ustanovakh: navchalnyu posibnyk / Butynets F.F., Ostapchuk T.P., Lahovska O.V.; za red. prof. F.F. Butyntsy. Zhytomyr: PP «Ruta», 2004. 448 s.

2. Dehtyar'ov P., Lakhtionova L., Pavlyuk S., Yuldashova A. Problemy zdiysnennya IT-zakupivel'. Doslidzhennya Tsentru vdoskonalennya zakupivel' Kyivskoyi shkoly ekonomiky. Hruden' 2024. URL: <https://cep.kse.ua/article/IT-procurement-challenges.pdf>
3. Dikan' L.V., Kozhushko O.V., Lyadova YU.O. ta in. Kontrol' u byudzhetykh ustanovakh: teoriya ta praktyka: monohrafiya /za zah. red. k.e.n., profesora L.V. Dikan'. Kharkiv: KHNEU, 2016. 332 s.
4. Dukhnevych O.V. Osoblyvosti provedennya kontrolyu za zdiysnenniam publichnykh zakupivel'. Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnya. 2023. № 4(73). S. 40–45. URL: <https://doi.org/10.36930/507306>
5. Zayets' N.M. Analiz ta kontrol' protsedur zakupivel' za derzhavni koshty: avtoref. dys. ... d-ra nauk; spets. 08.00.09 Bukhhalters'kyi oblik, analiz ta audyt (za vydamy ekonomichnoyi diyal'nosti). Odesa. 2018. 43 c. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/Avtoreferat_PismennaM.S.pdf
6. Karlova V.V., Obolens'kyi O.Yu. Hromads'kyi kontrol' u systemi publichnykh zakupivel': teoretyko-prykladni aspekty. Ekonomika ta pidpryemnytstvo: zb. nauk. pr. / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kyiv. nats. ekon. un-t im. Vadyma Het'mana; [redkol.: I.M. Ryepina (holov. red.) ta in.]. Kyiv: KNEU, 2022. Vyp. 49. S. 5–18.
7. Klymenko I.V., Markina S.S. Sutnist' ta znachennya publichnykh zakupivel'. Rozvytok finansovoho rynku v Ukraini: zahrozy, problemy ta perspektyvy: materialy VI Mizhnar. nauk.-prakt. konferentsiyi, (27 lyst. 2024 r., m. Poltava). Poltava, 2024. S. 124-126.
8. Kozhukhiv's'kyi O.V. Finansovyy kontrol' u sferi publichnykh zakupivel': osnovni vydy ta metody. Aktual'ni problemy ekonomiky. 2024. № 8(278). S. 270-276.
9. Levkun T.V., Hamalyuk B.M. Problemni aspekty realizatsiyi publichnykh zakupivel' v Ukraini. Aktual'ni pytannya u suchasniy nautsi. 2025. № 5(35). S. 394-405.
10. Mostova T.F. Publichni zakupivli u svitli yevropeys'koyi intehratsiyi Ukrainy: kvalifikatsiyna robota ... mahistra: 281 Publichne upravlinnya ta administruvannya. Poltava, 2025. 136 s.
11. Nalyvayko L.R., Savchenko O.V. Teoretyko-pravovi zasady hromads'koho kontrolyu za diyal'nistyu orhaniv derzhavnoyi vlady: monohrafiya. Kyiv: Khay-Tek Pres, 2017. 276 s.
12. Pys'menna M.K. Kontrol' dotrymannya pryntsyviv derzhavnykh zakupivel'. Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Ekonomika i menedzhment. 2016. Vyp. 22. S. 176-179.
13. Pro osnovni zasady zdiysnennya derzhavnoho finansovoho kontrolyu v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 26 sich. 1993 r. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
14. Pro publichni zakupivli: Zakon Ukrainy vid 25 hrud. 2015 r. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
15. Shchukin O.M. Kontrol' u sferi derzhavnykh zakupivel'. Mytna sprava. 2014. № 4(2). S. 104-111. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_4\(2\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_4(2)_20)

IMPROVEMENT OF LEGAL REGULATION OF CONTROL AND MONITORING IN THE FIELD OF PUBLIC PROCUREMENT

State University «Kyiv Aviation Institute»
Lubomyr Huzar Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: inna.polishchuk@npp.kai.edu.ua, 6884394@stud.kai.edu.ua

*The purpose of the article is to study and analyze the main problems of the current state of legal regulation of control and monitoring in the field of public procurement, as well as the development of scientifically based proposals for improving legal control and monitoring mechanisms capable of promptly responding to violations in this area for the transparent, effective and rational use of budget funds. **Research methods:** the methodological basis of the study consisted of general scientific and special legal methods of cognition of phenomena and processes, in particular analysis, synthesis, deduction, systemic-structural, logical-legal and comparative-legal methods, which made it possible to comprehensively analyse the legal regulation of control and monitoring in the field of public procurement, identify problems in law enforcement and areas for improvement. **Results:** it has been determined that legal regulation of control and monitoring in the field of public procurement reveals a number of gaps and conflicts in its regulatory and legal acts, partly due to their fragmentary nature and inconsistency with modern challenges, which negatively affects law enforcement practice and the effectiveness of control measures in this area. The need for a clear division of functions and powers between control bodies, improvement of control and monitoring mechanisms, and expansion of the use of digital procurement analysis tools has been proven. Directions for harmonising national legislation with European standards in the field of public procurement have been identified. **Discussion:** it has been established that the current model of legal regulation of control and monitoring in the field of public procurement does not fully ensure the achievement of its main goal – the prevention of violations and the effective use of public funds; law enforcement practice confirms that the focus of control activities is still shifted towards responding to violations rather than preventing them, therefore, there remains a need to strengthen the preventive function of monitoring and to further improve legislation in this area, which should be aimed at creating a competitive national model based on updated mechanisms for all types of control and monitoring of procurement in Ukraine, and brought closer to EU standards.*

Key words: state regulation; public procurement; control; procurement monitoring; public funds; procurement process; fair competition.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2025